

6.10.2025

Ristijärven kunta: Lausunto: Kainuun maakuntasuunnitelma 2045, maakuntaohjelma 2026-2029 ja ympäristöselostus

Johdanto

Kainuun liitto laatii parhaillaan alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliitikan toimeenpanosta (756/2021) annetun lain mukaista maakunta-ohjelmaa sekä alueidenkäyttölain (132/1999) mukaista maakuntasuunnitelmaa. Maakuntahallitus on 08.09.2025 päättänyt asettaa laajalla sidosryhmäyhteistyöllä valmistellut Kainuun maakuntasuunnitelman ja -ohjelman luonnokset sekä maakuntaohjelman ympäristöselostuksen julkisesti nähtäville 10.9.-13.10.2025 väliseksi ajaksi. Tuona aikana sidosryhmille ja muille osallisille varataan mahdollisuus esittää mielipiteensä kyseisistä asiakirjaluonnoksista. Lausunnot Kainuun maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman luonnoksista sekä maakuntaohjelman ympäristöselostuksesta pyydetään jättämään 13.10.2025 klo 12.00 mennessä.

Tausta

Maakuntasuunnitelma on strateginen suunnitelma, jossa esitetään maakunnan pitkän aikavälin visio vuoteen 2045. Maakuntasuunnitelmassa määritellään yleispiirteisellä tasolla tavoitteet asetetun vision saavuttamiseksi ja toteuttamiseksi. Suunnitelma ohjaa maakuntakaavojen ja maakuntaohjelmien laatimista.

Maakuntaohjelma on keskipitkän aikavälin aluekehitysohjelma, jossa esitetään maakunnan erityispiirteisiin ja mahdollisuuksiin perustuvat alueen kehittämisen tavoitteet vuosille 2026–2029. Maakunnan alueella toimivien viranomaisten tulee ottaa toiminnassaan huomioon maakuntaohjelma ja edistää sen toteuttamista. Maakuntaohjelmalla ohjataan maakuntaan osoitettujen EU-varojen käyttöä.

Maakuntaohjelma on viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (200/2005) mukainen ympäristöarviointia edellyttävä ohjelma. Ympäristöarviointi on koottu ympäristöselostukseen, joka sisältää mm. maakuntaohjelman toimenpiteiden vaikutusten arvioinnin sekä osallistumisen ja vuorovaikutuksen koonnin ohjelman laadinnan ajalta. Vaikutusten arviointia on tehty läpi ohjelman laadinnan valmistelijoiden toimesta sekä Kainuun suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arvioinnin työryhmän (SOVA-ryhmä) kokouksissa.

Kainuun maakuntasuunnitelman 2045 ja -ohjelman 2026–2029 perustana on ajantasainen ja yhteisesti jaettu Kainuun tilannekuva sekä Kainuu 2045 tulevaisuusskenaariot. Kainuu 2045 visio tiivistää maakunnan tavoitteellisen tulevaisuuden. Kainuun 2045 skenaariot piirtävät erilaisia tulevaisuuden vaihtoehtoja, joihin maakuntasuunnitelman ja -ohjelman tavoitteilla

varaudutaan. Samalla on tunnistettu Kainuun kriittiset menetystekijät, joissa tulee onnistua, jotta maakunnan elinvoimaisuus voi halutulla tavalla vahvistua. Maakuntasuunnitelman ja -ohjelman arvot ohjaavat maakunnan kehittämistyötä.

Tavoitteet

Neljälle seuraavalle vuodelle ajoittuva maakuntaohjelma jakaantuu kolmeen tavoitteelliseen kehittämisteemaan sekä niitä toteuttaviin tavoitteisiin ja toimenpidekokonaisuuksiin, joita toteuttamalla maakuntaa kehitetään kohti Kainuu 2045 visiota. Kehittämisteemat ovat:

- Osaava ja ilmastoviisas kestävä kasvun ja kansainvälistymisen Kainuu,
- Turvallinen, saavutettava ja vetovoimainen Kainuu ja
- Hyvinvoiva ja tasa-arvoinen Kainuu.

Maakuntaohjelman toteutuksessa huomioidaan myös läpileikkaavina teemoina alueellinen, kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö sekä maaseutu.

Jokaista maakuntaohjelman kolmea pääkokonaisuutta tullaan seuraamaan vaikuttavuus- ja tuotosindikaattoreiden kautta. Tulevina vuosina laadittavat maakunnan tilanne- ja kehityskuvat muodostavat osan maakuntaohjelman seurantaan. Seurattavat indikaattorit ja niiden tavoitetasot tullaan asettamaan vuosille 2029 ja 2045. Tavoitteiden toteutumisen seurantaindikaattorit ja niiden tasot määritellään ohjelmaprosessin edetessä.

Ristijärven kunnan lausunto

Maakuntasuunnitelma:

Maakuntasuunnitelmassa eritellään sivulla 17. Vaaralinja osana energian siirtoverkkoja. Toivoisimme, että muiden energiansiirtoverkkojen uudistaminen ja aikataulujen nopeuttaminen tuotaisiin esille esimerkiksi Nuojua-Seitenoikean osalta.

Sivulla 20. *"Kuva 1: Kainuun tavoiteltava aluerakenne 2045, yhdistelmäkartta"* ei ole osoitettu teollisuuden ja tuotannon kasvualueita Ristijärvelle. Pyytäisimme lisäämään teollisuuden ja tuotannon kasvualueen Ristijärvelle Seitenoikean alueelle.

Pyytäisimme myös pohtimaan uudelleen lauserakennetta: *"Kainuun sisäisen aluerakenteen runko muodostuu kilpailukykyisestä maakuntakeskuksesta Kajaanista, jota vahvistaa tiivis yhteistyö Sotkamo-Vuokatti-Paltamo-alueen kanssa, vahvoina kaupunkimaisina palvelu- ja työpaikkakeskittyminä toimivista Kuhmon ja Suomussalmen keskustaaajamista sekä nykyisten kuntakeskusten (Hyrynsalmi, Puolanka ja Ristijärvi) muodostamista palvelu- ja työssäkäyntikeskuksista. Keskusten verkostoon kytkeytyy elinvoimainen maaseutu ja kyläverkosto."* Muotoilu "nykyisten kuntakeskusten" on tulkinnanvarainen. Ristijärvi kuuluu Paltamon lailla tiiviisti Kajaanin ja Sotkamon työssäkäyntialueeseen sekä tekee yhteistyötä

Sotkamon ja Paltamon kanssa monien palveluiden tuotannossa jo nykyisin kuten työllisyyspalvelut, kaavoitus, ympäristöterveydenhuolto ja kansalaisopisto.

Maakuntaohjelma:

Pyydämme muuttamaan seuraavan lauseen: *"Varmistetaan Kainuuseen uusia datakeskusinvestointeja ja vahvistetaan Kajaanin datakeskusekosysteemiä."* muotoon *"Varmistetaan Kainuuseen uusia datakeskusinvestointeja ja vahvistetaan Kainuun datakeskusekosysteemiä."*

Ympäristöselostus:

-

Muuta lausuttavaa:

-

Ristijärvellä 6.10.2025

Kunnanhallitus